

2023-12-06

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: 2023-00284

Motion – Tjänstepersonsbudget för lika förutsättningar *Inkom den 20 mars 2023 från Desha Svenneborg, Joel Lallerstedt och Lisskulla Zayane (MP)*

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen utifrån att budgetprocessen kommer att utvecklas så att alla partierna får samma möjlighet och tid till att lägga fram ett budgetförslag. Det kommer dock inte att tas fram ett fullständigt budgetförslag från tjänstepersonerna utan underlaget kommer att inriktas sig på det ekonomiska utrymmet, volymförändringar omvärldsförändringar m.m. I ärendet, som kommer i början av 2024 (3 mars) till kommunstyrelsen, Plan för arbetet med mål och budgetramar 2025–2027, kommer stadsledningskontoret närmare beskriva i detalj om arbetet med 2025–2027 års budgetarbete.

Motionen är därmed färdig behandlad.

Sammanfattning av ärendet

Miljöpartiet har lämnat en motion till kommunfullmäktige med förslag om att en tjänstepersonsbudget tas fram och planteras i Nacka så att samtliga politiska partier får samma förutsättningar för att ta fram en budget.

Den nuvarande budgetprocessen i Nacka kommun beskrivs i ärendet. Det har även gjorts en förfrågan till andra Stockholmskommuner om tjänstepersonsbudgetar. Utifrån denna undersökning så är det inte så vanligt att tjänstepersonsledningen i kommuner tar fram ett fullständigt förslag som alla partierna lägger sina egna förslag utifrån. Det är vanligare att tjänstepersoner tar fram ramar för budgetarbetet i form av skatteintäkter, befolkningsutvecklingar, omvärldsbevakning m.m.

Utifrån intentionerna i motionen, att alla partierna ska få samma möjligheter och tid för att ta fram ett budgetförslag, kan detta ske genom att det underlag som stadsledningskontoret tar fram i början av oktober struktureras så att det kan skickas ut till alla partier. Det skulle innebära att alla partierna får samma underlag vid samma tidpunkt för att ta fram sina respektive budgetförslag.

I början av 2024 (3 mars) kommer ett ärende upp till kommunstyrelsen, Plan för arbetet med mål och budgetramar 2025–2027. I detta ärende beskrivs hur kommande budgetarbete kommer att bedrivas och där kan hänsyn tas till de intentioner som finns i motionen. Stadsledningskontoret föreslår att alla detaljer om hur arbetet med 2025–2027 års budgetarbete kommer att beskrivas närmare i detta ärende.

Förslagen i motionen

Motionärerna föreslår att Nacka kommun inför en tjänstepersonsbudget som tas fram och implanteras så att samtliga politiska partier får samma förutsättningar för att ta fram en budget.

Motionärerna menar att partier får lika lång tid att ta fram en egen budget och möjlighet att göra de satsningar och prioriteringar som önskas utifrån kommunens ekonomiska läge, är det mest rättvisa och demokratiska. I Nacka finns ingen tjänstepersonsbudget att utgå ifrån och de partier som sitter i opposition har därmed inte tillgång till samma underlag och möjligheter som de styrande att ta fram sina budgetförslag.

Oppositionspartierna är i stället hänvisade till att utgå från de styrandes budget under den korta period som står till förfogande mellan presentationen av denna och inlämning av slutlig budget inför budgetfullmäktige. I de fall de styrandes budget innehåller felräkningar så blir detta ett problem i ett så sent skede av budgetarbetet och försvårar för korrekta ”skuggbudgetar”.

Vidare menar motionärerna att främja lika förutsättningar att ta fram ett eget budgetförslag skulle en ren tjänstebudget kunna tas fram. Utifrån denna kunde sedan både majoritets- och oppositionspartierna arbeta i framtagandet av sina respektive budgetförslag. Alla partier skulle därmed få lika lång tid att ta fram en egen budget och kunna göra de satsningar och prioriteringar som önskas utifrån kommunens ekonomiska läge.

Stadsledningskontorets utredning och bedömning

Motionen föreslår att Nacka kommun inför en tjänstepersonsbudget som tas fram och implanteras så att samtliga politiska partier får samma förutsättningar för att ta fram en budget.

Den nuvarande budgetprocessen i Nacka kommun kan kort beskrivas enligt följande: Under våren påbörjas arbete med kommunens mål- och budgetprocess. Det första som genomförs är att fastställa förutsättningar för budgetarbetet såsom demografi, lagförändringar, uppräkningsfaktorer med mera. Regeringens vårproposition och Sveriges kommuner och regioners skatteprognos är viktiga grunder för det ekonomiska utrymmet och eventuella verksamhetsförändringar. Tjänstepersonerna förbereder underlag för att kommunstyrelsen i juni ska kunna lämna ett förslag till budget för nämnderna inför nästkommande budgetperiod (det så kallade ramärendet).

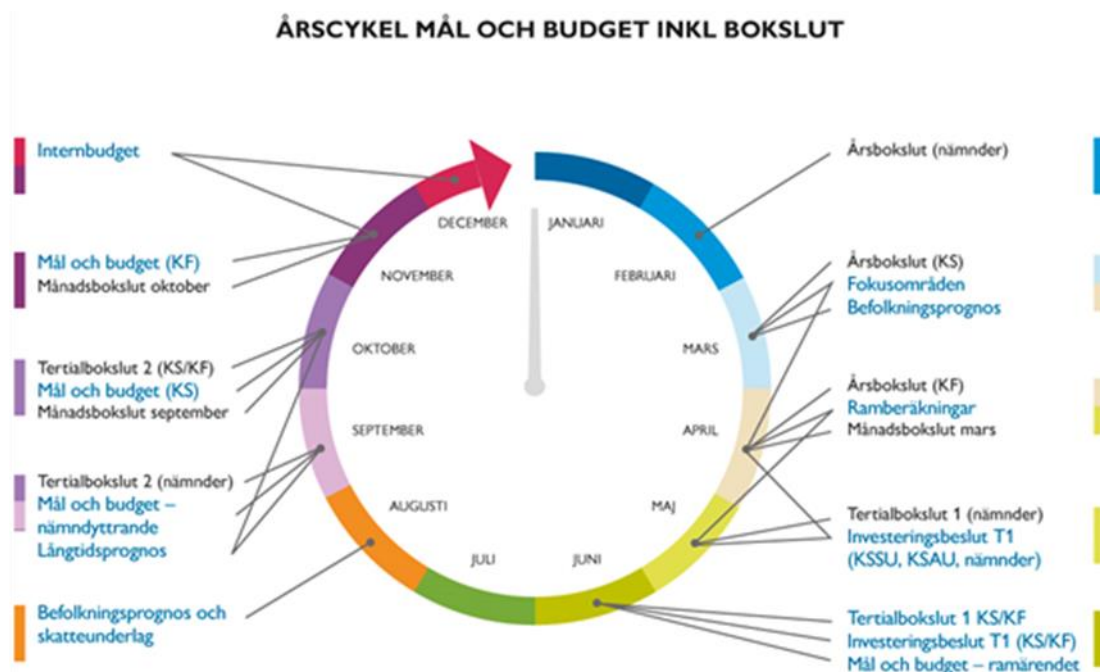
I arbetet med att ta fram underlaget för ramärendet är volymförändringarna i respektive verksamhet och ökade kostnader i verksamheterna som bygger på de avtal som kommunen har ingått. Det tas också hänsyn till de investeringar som är under genomförande och hur de påverkar kommande års driftskostnader, kapitaltjänstkostnader och påverkan på de finansiella intäkterna och kostnaderna. De interna transaktionerna går igenom och underlag till interna hyror tas fram av fastighetsenheten.

Utifrån kommunstyrelsens beslutade förutsättningar i juni arbetar nämnderna och bolagen vidare. Detta resulterar i förslag till nämndens fokusområden och budget, som ska vara nämndbehandlat senast den 30 september. Bolagen arbetar vidare med sitt budgetförslag inklusive taxor, låneram med mera, vilket också ska vara behandlat av respektive styrelse senast den 30 september.

I början av oktober, efter reviderad befolkningsprognos, regeringens budgetproposition och SKR:s senaste skatteprognos, tar stadsledningskontoret fram de slutliga ekonomiska ramarna för budgeten kommande år. Utifrån detta tar allianspartierna fram sitt budgetförslag till kommunstyrelsen i oktober. Det innehåller förslag till budget och eventuella förändringar mot föreslagna ramar med anledning av den ekonomiska utvecklingen, regeringens budgetproposition, ny befolkningsprognos och politiska prioriteringar. Utifrån detta tar sedan oppositionen fram sina respektive budgetförslag till kommunstyrelsen i början av november.

Kommunfullmäktige fastställer i november ekonomiska ramar, finansiella och verksamhetsanknutna mål och indikatorer samt skattesatsen för kommande år. Nämnderna fastställer sedan internbudget och bolagen sina affärsplaner under december månad.

Idag sker det information till den politiska oppositionen vid särskilda tillfällen under våren och hösten, där de informeras om det ekonomiska läget och det ekonomiska utrymmet. Det finns således underlag som möjliggör för oppositionen att redan vid dessa informationstillfällen påbörja sina respektive inriktningar på hur det ekonomiska utrymmet kan fördelas.

KF= kommunfullmäktige

KS = kommunstyrelsen

KSSU, KSAU, KSVU = kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott, arbetsutskott och verksamhetsutskott

Budgetprocessen i andra kommuner i Stockholms län

I motionen hänvisas till att andra kommuner, oavsett styre, har tjänstemannabudgetar just för att alla partier ska ha samma förutsättningar och miljöpartiet vill att en inventering görs över hur de gör och implementerar detta även i Nacka.

En förfrågan om tjänstepersonsbudget har skickats ut till Stockholms läns samtliga kommuners ekonomichefer. Det har inkommit 15 svar och 10 av dessa säger att de inte har någon tjänstepersonsbudget. 5 av kommunerna har svarat att de har en form av tjänstepersonsbudget. Vid granskningen av svaren så har 4 kommuner skrivit att tjänstepersonerna tar fram ett underlag som tex, volymer, löne- och prisökningar, omvärldsbevakning med mera, för att sedan räkna ut vilket utrymme som finns för politiken att göra satsningar för. Det är politiken som gör avvägningen om hur utrymmet ska fördelas mellan nämnderna. Beskrivningen av tillvägagångssättet har en stor likhet med de underlag som Nacka tar fram i ramärendet i juni till kommunstyrelsen.

Det är endast en kommun som beskriver en process för kommunens tjänstepersonsledning tar fram ett förslag och föreslår politiken hur utrymmet skall fördelas.

Utifrån denna undersökning så är det inte så vanligt att tjänstepersonsledningen i kommuner tar fram ett fullständigt förslag som alla partierna lägger sina egna förslag utifrån. Det är vanligare att tjänstepersoner tar fram ramar för budgetarbetet i form av skatteintäkter, befolkningsutvecklingar, omvärldsbevakning m.m.

Stadsledningskontorets förslag

Den viktigaste frågan i en tidplan för budgetprocessen är vilket skatteprognos som skall ligga till grund för beräkningarna av det ekonomiska utrymmet. I dag är det prognosen i början av oktober som ligger till grund för budget och kommunstyrelsen ska besluta om förslag inklusive skattesats senast under oktober månad. Fördelen med att ha den sista möjliga skatteprognosen som grund för budgeten är att osäkerheten minskar.

Om en tjänstepersonsbudget ska läggas fram med ett fullständigt förslag till mål och budget så måste det ekonomiska utrymmet beräknas utifrån skatteprognosen i augusti eller troligare prognosen som kommer i april/maj. Stadsledningskontorets bedömning är att det blir svårt att få in en tjänstepersonsbudget med ett fullständigt budgetförslag i kommunens nuvarande budgetprocess. Det finns också en risk för förtroendet mellan tjänstepersoner och politiken minskar i det fall en tjänstepersonsbudget skulle avvika från den politiska ledningens synpunkter.

Utifrån intentionerna i motionen, att alla partierna ska få samma möjligheter och tid för att ta fram ett budgetförslag, kan detta ske genom att det underlag som stadsledningskontoret tar fram i början av oktober till alliansen struktureras så att det även skulle kunna skickas ut till oppositionen. Det skulle innebära att alla partierna får samma underlag vid samma tidpunkt för att ta fram sina respektive budgetförslag. I planeringen för 2025 års budget ska kommunstyrelsen besluta om skattesats den 28 oktober. Till detta sammanträde ska då alla partiers budgetförslag presenteras.

I början av 2024 (3 mars) kommer ett ärende upp till kommunstyrelsen, Plan för arbetet med mål och budgetramar 2025–2027. I detta ärende beskrivs hur kommande budgetarbete kommer att bedrivas och där kan hänsyn tas till de intentioner som finns i motionen. Stadsledningskontoret föreslår att alla detaljer om hur arbetet med 2025–2027 års budgetarbete kommer att beskrivas närmare i detta ärende.

Motionen om att införa en tjänstepersonsbudget tas fram och implanteras i Nacka så att samtliga politiska partier får samma förutsättningar för att ta fram en budget föreslås anses bifallen utifrån att budgetprocessen kommer att utvecklas så att alla partierna får samma möjlighet och tid till att lägga fram ett budgetförslag. Det kommer dock inte att tas fram ett fullständigt budgetförslag från tjänstepersonerna utan underlaget kommer att inriktas sig på det ekonomiska utrymmet, volymförändringar omvärldsförändringar m.m. I ärendet, som kommer i början av 2024 (3 mars) till kommunstyrelsen, Plan för arbetet

med mål och budgetramar 2025–2027, kommer stadsledningskontoret närmare beskriva i detalj om hur arbetet med 2025–2027 års budgetarbete.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Mål och budget innehåller en mängd beslut som har direkt och indirekt påverkan på barns och ungas livsvillkor. Detta ärende behandlar planen för arbetet med Mål och budget och medför i sig inga direkta konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 6 december 2023

Bilaga Motion – Tjänstepersonsbudget för lika förutsättningar (MP)

Victor Kilén
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Christer Lindberg
Ekonomi- och finansdirektör
Stadsledningskontoret